

Viftevingen *Halictophagus curtisi* Dale, 1832 – ny for den danske fauna (Strepsiptera, Halictophagidae)

First Danish record of Halictophagus curtisi Dale, 1832 (Strepsiptera, Halictophagidae)

Ole Fogh Nielsen¹ & Monica Aimée Harlund Oyre²

¹ E-mail: olefogh@gmail.com

² Naturhistorisk Museum, Aarhus, e-mail: monica.oyre@hotmail.com

Abstract

A single male of the strepsipteran *Halictophagus curtisi* Dale, 1832 was caught in a malaise-trap in the period June 23-30, 2014 at Ulvshale, Møn (UTM zone 32: N6105768 E708861) in a dune area. *Halictophagus curtisi* has never before been recorded from Denmark.

Fund

Et eksemplar af viftevingen *Halictophagus curtisi* - en han - er fundet på en lokalitet ved Ulvshale Klit, Møn (UTM zone 32: N6105768 E708861) i forbindelse med projekt Biowide (leg. Biowide & coll. Naturhistorisk Museum, Aarhus, det. Ole Fogh Nielsen). Det enlige eksemplar blev fanget i en malaisefælde opsat i perioden fra den 23.- 30. juni 2014. Lokaliteten er en tør klitlavning domineret af laver og mosser.

Arten er ikke tidligere kendt her fra landet og er således ny for den danske fauna. *H. curtisi* er hidtil kun fundet i England (Dale, 1832, Waloff, 1981) og Belgien (Haghebaert, 1994), og der er kun registreret hanner. Værten kendes ikke, men de øvrige europæiske *Halictophagus*-arter, hvor værten er kendt, snylter alle på forskellige arter af cikader (Auchenorrhyncha).

Beskrivelse

Bestemmelsen er foretaget ved hjælp af Kinzelbach (1978), men i forbindelse med en eventuel artsbestemmelse bør man også være opmærksom på den nært beslægtede *Halictophagus silwoodensis*, (Waloof, 1981), som først er beskrevet efter udgivelsen af Kinzelbachs viftevingebog. *H. silwoodensis* er i dag kendt fra England, Holland, Belgien, Tyskland og Estland og vil med stor sandsynlighed også kunne findes hos os. Arten snylter på cikaden *Ulopa reticulata* (Cicadellidae), som er ret almindelig her i landet, og som især findes på lyngheder.

De to arters hanner minder om hinanden, men adskilles således:

H. curtisi er mindre (Længde uden antenner: 1,40-1,45 mm, vingebredde 1,20 mm), antennevedhængene (flabellae) på 5.-6. led er tydeligt kortere end antennevedhængene på 3.-4. led, vingeribben posterior cubitus (CuP) strækker sig ud til eller næsten ud til vingekanten.

H. silwoodensis: (Længde uden antenner: 1,75-2,20 mm, vingebredde 1,30-1,60 mm), antennevedhængene (flabellae) på 5.-6. led har samme længde som antennevedhængene på 3.-4. led, vingeribben posterior cubitus (CuP) er kort og når kun halvvejs ud til vingekanten.

Fig. 1. *Halictophagus curtisi* han. Ulvshale Klit, Møn, 23.-30. juni, 2014. Kropslængde 1,45 mm og vingebredde 1,2 mm. Foto: Monica Aimée Harlund Oyre.

Med fundet af *H. curtisi* er der nu registreret 6 arter af viftevinger her i landet (Fogh Nielsen *et al.*, 2014). Oversigt over danske arter af viftevinger:

- *Halictophagus curtisi* Dale, 1832
- *Elenchus tenuicornis* Kirby, 1811
- *Halictoxenos arnoldi* (Perkins, 1918)
- *Halictoxenos spencei* Nasonov, 1893
- *Halictoxenos tumulorum* Perkins, 1918
- *Stylops melittae* Kirby, 1802

Biowide

Biowide er et stort og ambitiøst biodiversitetsprojekt, der afvikles i et samarbejde mellem Aarhus Universitet og Københavns Universitet samt de to store danske naturhistoriske museer. Formålet er at skabe ny viden om – og engagement i – Danmarks biodiversitet. Dette gøres ved at gå i dybden med biodiversiteten på 130 lokaliteter fordelt over Danmarks terrestriske naturtyper, hvor både svampe, planter, mosser, laver og smådyr bestemmes i et samarbejde mellem dedikerede eksperter og interesserede frivillige. Projektet er støttet af Villum-Fonden.

Litteratur

- Dale, J.C., in curtis, J. (1832) *British entomology*, Vol-IX, pp. 433-434.
- Fogh Nielsen, O., Skipper, L. & H. Bang Madsen, 2014: - Status over de danske viftevinger og deres værter (Strepsiptera, Hymenoptera og Hemiptera). - Entomologiske Meddelelser 82: 13-24.
- Haghebaert, 1994: A note on Belgian stilopids with af rare species new for the Belgian fauna: *Halictophagus curtisi* (Curtis, 1832). Bulletin et Annales de Société Royale Belge d'Entomologie 129: 322-324.
- Kinzelbach, R. K., 1978: Insecta. Fächerflügler (Strepsiptera). – Die Tierwelt Deutschlands 65. Gustav Fischer Verlag, Jena. 166 pp.
- Waloff, N., 1981: The life history and descriptions of *Halictophagus silwoodensis* sp. n. (Strepsiptera) and its host *Ulopa reticulata* (Cicadellidae) in Britain. - Systematic Entomology 6: 103-113.